

PARA | HABER

Ayşe ÖZDEN / A&T Bank Baş Ekonomisti

"Enflasyon Aralık itibarıyla düşüş eğilimine girer"

Elektrik ve doğalgaz fiyatlarındaki artış ile birlikte Eylül'de TÜFE yıllık yüzde 83.5'e yükseldi. Yı-ÜFE de yükseliş eğilimini koruyarak Eylül'de yıllık bazda yüzde 151.5 ile son 28 yılın en hızlı artışını kaydetti. Enflasyon beklentisi yüzde 90 düzeyi ile Ekim ve Kasım aylarında yüksek kalmaya devam ederken Aralık itibarıyla düşüş eğilimine gireceğini ve yılı yüzde 75 civarında kapatacağını tahmin ediyoruz. TL'de son dönemde görülen değer kaybının devam etmesi ve artan enerji ile tarım emtia fiyatları nedeniyle enflasyonun gelecek yıl yüzde 35-40 bandında kalma ihtimali yükseliyor. Öte yandan hali hazırda yüzde 75 enflasyon beklentisini baz alarak para politikasını

kararlılıkla sıkı tutacağını söyleyen Merkez Bankası'nın faiz indirimine gelecek dönemde de devam etmesi durumunda hem enflasyondaki düşüş beklentisinin zayıflaması hem de risk primlerindeki artışın devam edeceğini düşünüyoruz. Ayrıca yüksek enflasyon rakamlarının önümüzdeki sene de devam etmesi hem yatırım hem de harcamalar üzerindeki olumsuz etkileri risk oluşturmaya devam edecek.

ğunu dile getiren Gültepe, "Avrupa bu dönüşüm sürecini hızlandırmak adına ciddi bir finansal kaynak ayıracak. İnaniyorum ki yerli firmalarımız, hem milli enerji profilimizin dönüşümünde hem de bu araç-gereçlerin ihracatında kritik rol alacak" dedi.

ENFLASYONA "ENERJİ FİYATLARI" ETKİSİ

Enflasyon, enerji ve hizmet grubunun katkısıyla Eylül'de de yükselişini sürdürdü. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Eylül'de aylık yüzde 3.08 artarken, yıllık enflasyon bir önceki aya göre 3.24 puan yükselişle yüzde 83.45 oldu. TÜFE, Eylül'de 2021 yılı Aralık ayına göre yüzde 52.40 artış gösterdi. Jeopolitik gelişmelere paralel olarak yüksek seyreden doğalgaz fiyatlarının yurtiçi enerji fiyatlarına yansımaları neticesinde elektrik üretimi ve gaz imalatı öncülüğünde üretici fiyatlarındaki artış hızlandı. Yurtiçi üretici fiyat endeksi (Yİ-ÜFE) Eylül'de aylık yüzde 4.78 artarken, yıllık enflasyon bir önceki aya göre 7.75 puan artışla yüzde 151.50 olarak gerçekleşti. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) yayımladığı Eylül ayı fiyat gelişmeleri raporuna göre Eylül'de, tüketici yıllık enflasyonu alkol-tütün-altın grubunda bir miktar gerilerken, diğer alt gruplarda yükseliş kaydetti. Enflasyondaki artışa en belirgin katkı, enerji ve hizmet gruplarından geldi. Gıda yıllık enflasyonu alt gruplar genelinde yükseldi. Alt grupların yıllık tüketici enflasyonuna katkıları incelendiğinde, bir önceki aya göre enerji grubunun katkısı 1.55 puan olurken, hizmet grubunun katkısı 1.08 puan, gıda

grubunun katkısı 0.51 puan, temel mal grubunun katkısı 0.21 puan düzeyinde gerçekleşti. Alkol-tütün-altın grubunun katkısı ise 0.11 puan azaldı.

İstanbul Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Murat Şeker, enflasyonun yeni yıllarla birlikte baz etkisinden dolayı gerileyeceğini, ancak bunun satınalma gücünü artıran bir gerileme olmayacağını kaydetti. Şeker, "Yüksek oranlarda yapılması muhtemel memur, emekli ve asgari ücret artışları, düşük satınalma gücünün devam etmesinde bir etken olacak. Ertelenen talepler öne çekilecek. 2022 yılsonu enflasyonun TÜİK rakamlarına göre yüzde 70 seviyesinde olacağını bekliyorum" dedi.

ET VE SÜT ÜRETİCİLERİNİN MALİYETLERİ AZALTILACAK

Geçen hafta Gıda ve Tarımsal Ürün Piyasaları İzleme ve Değerlendirme Komitesi Hazine ve Maliye Bakanı Dr. Nureddin Nebati'nin başkanlığında toplandı. Çiğ süt ve kırmızı et başta olmak üzere gıda ve tarım ürünlerinin yurtiçi ve yurtdışı arz ve fiyatlarına ilişkin son dönemdeki gelişmelerin analiz edildiği Komite toplantısında, üretici ve hal fiyatları ile perakende fiyatları arasındaki farkın nedenlerini araştırmak için daha önce kurulan alt komitenin çalışma kapsamı genişletildi. Buna göre, gıda ve tarımsal ürünlerin arz ve talep durumu, fire oranı, lojistik süreci ve fiyat gelişmeleri de dikkate alınarak tarladan sofraya kadar tüm aşamaları analiz edilecek ve gerekli çalışmalar hayata geçirilecek. Kent tarımının yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar hızlandırılacak. Ayrıca et ve süt üreticilerinin maliyetlerinin azaltılmasını teminen Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından uygun fiyatlı arpa ve mısır satışının tekrar başlaması kararlaştırıldı ve alınabilecek ilave tedbirler değerlendirildi.

TÜFE Eylül'de aylık yüzde 3.08 arttı

TÜFE değişim oranları (%), Eylül 2022	Eyl.22	Eyl.21
Bir önceki aya göre değişim oranı	3,08	1,25
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	52,40	13,04
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı	83,45	19,58
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı	59,91	16,42

Yı-ÜFE Eylül'de aylık yüzde 4.78 arttı

Yı-ÜFE değişim oranları (%), Eylül 2022	Eyl.22	Eyl.21
Bir önceki aya göre değişim oranı	4,78	1,55
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı	82,45	30,50
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı	151,50	43,96
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı	114,02	33,83

Kaynak: TÜİK

İSO TÜRKİYE İMALAT PMI EYLÜL'DE 46.9 OLDU

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat PMI**, Eylül'de bir önceki aya göre 0.5 puan azalışla 46.9'a geriledi ve yavaşlamanın üçüncü çeyrek sonunda daha belirgin hale geldiğine işaret etti. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, manşet PMI üst üste yedinci ay eşik değer 50'nin altında kaldı. Kırılgan talep koşulları ve enflasyonist baskılar, Eylül'de üretim ve yeni siparişlerde yavaşlamaya yol açan temel faktörler oldu.